

JUAN PABLO VILLALOBOS

”

Incredibil de amuzant.

THE NEW YORK TIMES

DIN
FOARFECĂ
ȘI DIN
CONDEI

Traducere de
Ioana-Gabriela
Dumitrescu

Trăiam fericiți până la adânci farfurii cu tacos, *botifarra* și *feijoada**. Trăiam atât de fericiți, încât îmi puteam permite să scriu asta cu nerușinare la începutul unei cărți, de parcă ar fi fost sfârșitul.

Pe braziliancă** o cunoscusem cu cincisprezece ani în urmă, la facultate, la un seminar despre literatura Holocaustului – spun asta fără niciun fel de ironie sau echivoc, fiindcă nu inventez, chiar așa s-a întâmplat. Hotărâserăm să locuim împreună, deși contextul nu ne era deloc favorabil: amândoi eram proaspăt despărțiți, brazilianca era braziliancă, eu, mexican și fiecare venise în Barcelona cu gândul să urmeze un doctorat și apoi să se întoarcă în țara sa. Mai mult decât atât,

* Feluri de mâncare tipice din Mexic, Catalonia și, respectiv, Brazilia.

** În original, *brasileira*, în portugheză.

bursa din care trăiam amândoi abia dacă acoperea strictul necesar și era acordată cu termen limitat.

Ce ne rămânea de făcut după terminarea studiilor și, implicit, a bursei?

Cum nu aveam nici cea mai vagă idee, am hotărât să facem un copil.

Au intervenit nenumărate complicații – brazilienței îi plăcea să spună că avem o *căsătorie de inconveniență* –, obstacole de biruit – marea majoritate, formalități –, teste de trecut – poate cel mai greu a fost să locuim trei ani în Brazilia și apoi să ne întoarcem la Barcelona. Însă nu doar că am rămas împreună, ci ne-am și înmulțit, deci eram patru: eu, brazilianca, adolescentul și fetița. Le voi spune așa, pentru că niciunul dintre ei nu mi-a dat voie să-i folosesc numele adevărat.

– Dar de ce să scrii despre noi? m-a întrebat adolescentul, după ce mi-a cerut să nu folosesc nici porecla dată de prietenii lui, anticipând rușinea de a se vedea portretizat.

Era șapte și jumătate și adolescentul lua micul-dejun, urmând să plece la liceu. Eu îmi beam prima cafea pe ziua respectivă și pregăteam ceașca pe care voiam să i-o duc brazilienței la pat ca s-o trezesc, când mi-am dat seama că de acolo

trebuia să pornească acțiunea cărții: dintr-o dimineață oarecare.

– Ești în pană de idei? a insistat adolescentul.

– Mereu am scris despre noi, în toate cărțile mele, i-am răspuns.

– Da, dar nu explicit, a ripostat.

În ciuda vârstei, adolescentul avea un vocabular foarte bogat; se păstra din lecturile copilăriei—acum nu mai citea aproape deloc—și devenea tot mai baroc, fiindcă era obsedat de rimele compuse în întrecerile rap. I-am explicat:

– Uite, acum e tocmai invers: o să scriu despre noi, pentru că, în fond, nu o să vorbesc despre noi, ci despre ceva în plus, ceva ce este mai presus de noi. Așa se întâmplă întotdeauna în literatură, scrii despre un lucru, când de fapt vorbești despre altul.

– Despre ce?

– Nu știu, despre o idee, despre o formă, despre forma unei idei, despre ideea unei forme, ceva de genul ăsta.

M-am uitat la lingura goală din mâna adolescentului, rămasă suspendată la jumătatea distanței dintre gură și bolul cu cereale, ca un semn de neîncredere, de neînțelegere sau de nedumerire.

Lumina stridentă a becului cu halogen din bucătărie se reflecta pe suprafața metalică a lingurii. Soarele răsărise de mult – urma prima săptămână de vară –, dar apartamentul nostru, situat la etajul întâi, nu primea lumină naturală decât indirect.

– Și-atunci, despre ce o să fie cartea? m-a întrebă adolescentul.

– Despre fericire, despre contextul fericirii, cred.

– Crezi? Nu ești sigur?

– Nu chiar.

– Noi suntem fericiți?

– Tu ce zici?

– Habar n-am, tu scrii cartea.

– Dar pot să te citez.

– Nici să nu te gândești! m-a avertizat.

A tras aer în piept ca să adauge ceva, apoi s-a răzgândit, preferând să se întoarcă la bolul cu cereale. Se grăbea să termine de mâncat, fiindcă din buzunar îl ardea telefonul, somându-l să-i acorde atenție.

La nouă fără douăzeci am ieșit din casă, am condus-o pe fetiță până la poarta școlii și, înainte de a mă închide în birou să scriu, m-am dus

la clinica de gastroenterologie să cer o adeverință de care avea nevoie brazilianca.

Dacă era adevărat ce îi spusese adolescentului, anume că literatura exprimă întotdeauna altceva, dincolo de aparențe, și că în spatele sau dedesubtul oricărei povești se găsește o a doua poveste, o altă istorisire ascunsă care nu se spune, porțiunea din aisberg aflată în apă – după cum au afirmat o mulțime de critici literari și scriitori –, în cazul meu, a doua poveste se petrecuse cu o săptămână în urmă, când mersesem la clinica de gastroenterologie pentru o colonoscopie. Deși nu intenționasem să scriu despre acea investigație – fusese un control de rutină –, se pare că literatura este pretutindeni, chiar și în rectul meu.

Din fericire, medicii nu găsiseră polipi în timpul examinării. Însă la plecarea din clinică, fiindcă eu eram sub efectul anesteziei, plutind pe un nor delicios de Propofol, iar brazilianca se străduia să mă țină sub control ca să nu mă fac de râs, uitaserăm că ea trebuia să-și justifice absența de la serviciu. Iată de ce am fost nevoit să mă întorc la clinică în dimineața aceea.

De la blocul nostru până la școala copiilor erau șapte sute cincizeci de metri, de la școala copiilor

până la biroul meu, șase sute; zi de zi mergeam pe o rază de doi-trei kilometri, fără să o depășesc, până și clinica de gastroenterologie era foarte aproape. Hoinăream agale între baruri tradiționale și restaurante la modă, saloane de tatuaje și chioșcuri unde se vindeau sprayuri pentru graffiti, frizerii și librării, pet shopuri și săli de yoga, birouri de arhitectură ecologică și măcelării vegane – pe scurt, infrastructura de parc de distracții a cartierului nostru. Atât de plăcut era totul, că se prea poate să fi confundat fericirea cu confortul sau cu îmburghezirea.

Recepționera de la clinică stătea în spatele unui geam care o izola de pacienți, purta cască pentru a răspunde la telefon și sorbea întruna dintr-o cană în care avea fie o cafea foarte diluată, fie un ceai negru foarte concentrat.

– Trebuie să vină dumneaei să o ceară personal, a răspuns, după ce mi-a ascultat explicațiile.

– E la muncă, nu poate ajunge.

I-am spus că intenția mea era să-i întorc favoarea brazilienței, fiindcă, la urma urmei, dăduse dovadă de bunăvoință în ziua când venise cu mine la clinică. În plus, nu voiam să-i complic

viața: dacă ar fi venit din nou, i s-ar fi cerut o altă adeverință, pentru a doua absență.

– O adeverință pentru adeverință, am conchis, mândru că demascam, după părerea mea, absurdul situației.

– Dar de unde știm noi că într-adevăr a fost aici în ziua respectivă? a replicat.

Tonul vocii ei suna acuzator. În plus, de câte ori folosea un adverb, îl rostea ironic, de parcă m-ar fi avertizat că totul i se pare foarte ciudat, foarte dubios.

Inevitabil, m-am simțit jenat, ca și când recepționera avea dreptate și ascundeam ceva – în afară de a doua poveste; autoînvinovățirea era un obicei de care nu reușeam să scap. Am tras cu ochiul în spatele meu, să nu cumva să existe martori, vreun vecin, prieten sau cunoscut, cineva care să mă identifice. Însă pacienții aflați în sălița de așteptare nu numai că îmi erau necunoscuți, dar aveau și înfățișarea cadaverică a oamenilor obligați să stea nemâncați, paloarea celui ce se teme de vești proaste și atenția distrasă de telefoanele mobile.

De bună seamă, recepționera își închipuia că eu și brazilianca încercam doar să profităm de suferințele mele gastrointestinale ca să comitem

un soi de fraudă administrativă – una mărunță, nesemnificativă, cum ar fi încasarea plății pentru acele ore fără să fi lucrat sau nescăderea lor din numărul de ore libere acordate. Dar și dacă ar fi fost așa, nu o costa nimic eliberarea adevărului. De ce se lua atât de tare în serios?

I-am arătat din nou, pe ecranul telefonului, e-mailul prin care clinica îmi confirmase data și ora procedurii.

– Pot să vă dau o adeverință pentru dumneavoastră, fără probleme, mi-a spus recepționera.

– Eu n-am nevoie.

M-a privit cu și mai multă neîncredere, de parcă m-ar fi catalogat drept șomer sau, mai rău, întreținut.

Eram gata-gata să-i explic cu ce mă ocup, dar m-am gândit că nu aș face decât să înrăutățesc situația. Mi-am adus aminte de un coleg care nu răspundea niciodată că este scriitor, considera că ar fi o aroganță, deci prefera să afirme că este crescător de animale. Adolescentul și fetița se rușinau când spuneam că sunt scriitor, pentru că aproape de fiecare dată, implicit sau explicit, discuția ajungea la întrebarea dacă tatăl lor este scriitor *de-adevăratelea*, unul celebru. Totuși, nu puteam

să spun că sunt altceva decât scriitor—doar dacă aş fi minţit—, iar colegul meu chiar era şi crescător de animale, ba mai mult, latifundiar, moştenise o fermă în văile Anzilor columbieni. Tipic. Povestea ascunsă a literaturii latino-americane este povestea aristocraţiei şi a burgheziei.

– Domnule?

Recepţionera căuta să-mi înapoieze telefonul în timp ce eu evocam episodul petrecut la Brasilia, cu şapte-opt ani în urmă, în holul unui hotel.

– Participaţi la Bienala Cărţii? a întrebat altă recepţioneră, cea de la eveniment.

– Da.

– Ocupaţia?

– Crescător de animale.

Ocupaţiile care îi apăreau recepţionerei pe ecran erau scriitor, editor, ziarist şi librar, însă omul a cerut să fie înregistrat cu adevărata lui îndeletnicire, motiv pentru care a fost nevoie să cheme un informatician.

– Nu am program fix, lucrez pe cont propriu, am explicat în timp ce îmi luam telefonul.

Afirmaţia că scrisul ar fi o meserie era o nesăbuiţă, iar susţinerea acelei afirmaţii ar fi meritat şi ea o digresiune, una foarte amplă, care nu îşi

avea locul la recepția unei clinici de gastroenterologie. Și, până la urmă, nici recepționera nu îmi ceruse explicații suplimentare.

– Deci? am insistat.

– Pentru prietena dumneavoastră nu pot să vă dau adevărul, a răspuns recepționera.

– E soția mea, am precizat.

– E același lucru.

Dar nu era același lucru, cum să fie același lucru o soție și o simplă prietenă?!?

– Ai grijă să nu intri în vreo încurcătură, a intervenit o a doua recepționeră, care stătea lângă prima și care până atunci păruse absentă, cu ochii în ecranul computerului.

– Nu-i așa? a răspuns prima recepționeră. Dacă n-a fost aici în ziua respectivă?

– Poate vor să folosească adevărul ca alibi la vreun proces, i-a spus a doua.

– Ce??? am protestat eu.

Au început amândouă să-și explice bănuielile, întrerupându-se una pe cealaltă și completându-se reciproc cu informații extrase din filme cu avocați și din seriale polițiste.

Stupefiat, le-am privit cu luare-aminte.

*Puțini autori scriu cu exuberanța poetică
și nervul lui Juan Pablo Villalobos.*

THE BIG ISSUE

Un scriitor (întâmplător sau nu, având același nume cu autorul) duce o existență cât se poate de mulțumitoare: singurul conflict autentic din viața lui, după cum ne anunță chiar de la început, este încăpățânarea de a scrie, când, după toate aparențele, nu are de ce. În lipsă de alte frământări, observă în tihnă lumea din jur și începe să ne povestească pe un ton firesc lucruri banale care i se întâmplă, în cartier și prin împrejurimi: o vizită la o clinică de gastroenterologie, prezentarea unor cursuri de scriere creativă la o librărie sau un drum la frizer. Dar intră în scenă două recepționere cârcotașe, un paznic de supermarket cu veleități de scriitor și o frizeriță bretonă care poartă cu ea un secret neliniștitor, și totul iese pe nesimțite din cotidian. Pe măsură ce lucrurile devin mai bizare, realitatea și ficțiunea se amestecă până la confundare, mai ales când personaj principal ajunge să fie un buclucaș deget tăiat...

byblos

curteaveche.ro

ISBN 978-606-44-1583-7

9 786064 415837